

מן החזון אל השבר מלכות דוד בראי שלוש נשותיו: מיכל, אביגיל ובת-שבע

דוד ומיכל	שמואל א פרקים יח-כה שמואל ב פרקים ג-ו
דוד ואביגיל	שמואל א פרק כה - שמואל ב פרק ג
דוד ובתשבע	שמואל ב פרק יא - מלכים א פרק ב

(1) רלב"ג שמואל א יז, כו

והנה התנדב דוד להלחם עם הפלשתי כאשר ידע מה יעשה לאיש אשר יכנו וידמה שעם היותו נשען בשם יתעלה שינקום נקמתו מהפלשתי הזה כי בא לחרף מערכות א-להים חיים שכבר נשען בזה על מה שייעדו שמואל מן המלוכה וכאלו חשב שזה יהיה כלי להשלים רצון השם י"ת בצמיחת מלכותו כי עם היותו חתן המלך יתכן שתגיע לו ההצלחה במלוכה:

(2) מלבי"ם שמואל א י"ח, י"ח

ויאמר דוד לא אמר עתה כמ"ש (בפסוק כ"ג) ואנכי איש רש ונקלה, כי הובטח לו גם כן עושר גדול, וזה היה לו אצל שאול במלוה כמו שאמרו חכמינו זכרונם לברכה בסנהדרין פ"ב ויש לו מוהר ומתן רב, רק אמר דרך הכנעה מי אנכי – לא דרך סירוב, כמו שיתבאר.

(3) מדרש שמואל (בובר) פרשה יט, ו

וישלח ויביאהו והוא אדמוני וגו' (ש"א ט"ז י"ב), כיון שראה שמואל את דוד התחיל מתכת ועולה, אמר אף זה שופך דמים, כמה דאת אמר ויצא הראשון אדמוני (בראשית כ"ה כ"ה), א"ל הקב"ה עם יפה עינים, דוד מדעת סנהדרין הוא הורג, אבל עשו מדעת עצמו.

שאל	נבל (שמואל א פרק כ"ה)
וְאִבִּי רָאָה גַם רָאָה אֶת כָּנָף מַעֲלֶיךָ בְּיָדִי... וַיֹּאמֶר שְׂאוֹל הַקֶּלֶךְ זֶה בְּנִי דָוִד וַיֵּשֶׁא שְׂאוֹל קֶלֶו וַיִּבְרָךְ. (שמואל א כ"ד, יא)	(ח) שָׁאֵל אֶת נַעֲרָיו וַיְגִידוּ לָהּ וַיִּמָּצְאוּ הַנְּעָרִים חֵן בְּעֵינֶיהָ כִּי עַל יוֹם טוֹב בָּאוּ תָנָה נָא אֶת אֲשֶׁר תִּמְצָא יָדְךָ לַעֲבֹדָי וּלְבָנָי לְדָוִד.
וְלָמָּה לֹא שָׁמַעְתָּ בְּקוֹל ה' וַתַּעַט אֶל הַשָּׁלָל. (שמואל א טו, יז)	(יד) וְלֹאֲבִיגַיִל אֲשֶׁת נָבָל הַגִּיד נָעַר אֶחָד מִהַנְּעָרִים לֵאמֹר הִנֵּה שָׁלַח דָּוִד מַלְאָכִים מִהַמְדָּבָר לְבָרֵךְ אֶת אֲדֹנָיו וַיַּעַט בָּהֶם.
וְאִין גְּלָה אֶת אֲזָנִי בְּכֶרֶת בְּנִי עִם בֵּן יִשִּׁי וְאִין חָלָה מִכָּם עָלִי וְגָלָה אֶת אֲזָנִי כִּי הָקִים בְּנִי אֶת עֲבָדִי עָלִי לְאָרֶב כַּיּוֹם הַזֶּה. (שמואל א כ"ב, ח)	(י) וַיַּעַן נָבָל אֶת עֲבָדֵי דָוִד וַיֹּאמֶר מִי דָוִד וּמִי בֵּן יִשִּׁי הַיּוֹם רַבּוֹ עֲבָדִים הַמִּתְפָּרְצִים אִישׁ מִפְּנֵי אֲדֹנָיו.
וַיֹּאמֶר יְהוֹנָתָן חֲלִילָה לָּךְ כִּי אַם־יָדַע אֲדָעַ כִּי־כָלֹתָ הָרָעָה מִעַם אָבִי לְבֹאֵא עָלֶיךָ. (שמואל א כ, לג)	(יז) וַעֲתָה דַּעִי וּרְאִי מֶה תַּעֲשִׂי כִּי כָלֹתָ הָרָעָה אֶל אֲדֹנָיו וְעַל כָּל בֵּיתוֹ וְהוּא בֵּן בְּלִיעַל מַדְבַּר אֱלֹיוֹ:
לָכֵה וְנַעֲבְרָה אֶל מִצֵּב פְּלִשְׁתִּים... וְלֹאֲבִיו לֹא הִגִּיד. (שמואל א יד, א)	(יט) וַתֹּאמֶר לְנַעֲרֶיהָ עֲבְרוּ לִפְנֵי הַנָּנִי אַחֲרֵיכֶם בָּאָה וְלֹאֲיִשָּׁה נָבָל לֹא הִגִּידָה.
וְכִי יִמָּצֵא אִישׁ אֶת אִיבּוֹ וְשָׁלַח בְּדֶרֶךְ טוֹבָה וְה' יִשְׁלַמְךָ טוֹבָה תַּחַת הַיּוֹם הַזֶּה אֲשֶׁר עָשִׂיתָ לִּי. (שמואל א כד, יט)	(כב) כֹּה יַעֲשֶׂה אֱ-לֹהִים לְאִיבֵי דָוִד וְכֹה יִסִּיף אִם אֲשָׁאִיר מִכָּל אֲשֶׁר לוֹ עַד הַבֹּקֶר מִשְׁתִּין בְּקִיר.
וַיֹּאמֶר אֶל דָּוִד צִדִּיק אַתָּה מִמֶּנִּי כִּי אַתָּה גִּמְלַתְנִי הַטּוֹבָה וְאִנִּי גִּמְלַתִּיךָ הָרָעָה: (שמואל א כד, יז)	(כא) וְדָוִד אָמַר אֶךְ לִשְׁקָר שָׁמַרְתִּי אֶת כָּל אֲשֶׁר לָזָה בַּמְדָּבָר וְלֹא נִפְקַד מִכָּל אֲשֶׁר לוֹ מֵאֻמָּה וַיֵּשֶׁב לִי רָעָה תַּחַת טוֹבָה:

וַיִּשְׁמַע דָּוִד כִּי מָת נָכַל וַיֹּאמֶר בְּרוּךְ ה' אֲשֶׁר רָב אֶת רִיב חֲרָפְתִּי מִיַּד נָכַל (לט)	וַיִּשְׁפֹּט בֵּינִי וּבֵינֶךָ וַיֵּרָא וַיִּרְבֵּ אֶת רִיבִי וַיִּשְׁפֹּטֵנִי מִיָּדְךָ: (שמואל א כד, טו)
(לט) וְאֵת רַעַת נָכַל הִשִּׁיב ה' בְּרָאשׁוֹ.	וַיַּעַן דָּוִד וַיֹּאמֶר ... וְה' יִשִּׁיב לְאִישׁ אֶת צַדִּיקוֹ וְאֵת אֲמָנָתוֹ (שמואל א כ"ו, כב-כג)
(לו) וַתָּבֹא אַבִּיגַיִל אֶל נָכַל וְהָנָה לוֹ מִשְׁתֵּה בְּבֵיתוֹ כַּמִּשְׁתֵּה הַמֶּלֶךְ... וַיְהִי כַּעֲשָׂרַת הַיָּמִים וַיֵּגֶף ה' אֶת נָכַל וַיָּמָת.	וַיֹּאמֶר דָּוִד חַי ה' כִּי אִם ה' יִגְפֹּנוּ אוֹ יוֹמוֹ יָבֹוא וְנָמָת אוֹ בַּמִּלְחָמָה יָרֵד וְנִסְפָּה. (שמואל א כו, י)
(כט) וַיָּקָם אָדָם לְרֹדְפָךָ וּלְבִקֵּשׁ אֶת נַפְשְׁךָ וְהִיתָה נַפְשׁ אֲדֹנִי צְרוּרָה בְּצִרוֹר הַחַיִּים אֶת ה' אֱ-לֹהֶיךָ.	וַיֵּרָא דָּוִד כִּי יֵצֵא שְׂאוּל לְבִקֵּשׁ אֶת נַפְשׁוֹ... וַיִּשְׁמַע שְׂאוּל וַיִּרְדֹּף אַחֲרָיו דָּוִד מִדְּבַר מַעֲוֹן. (שמואל א כ"ג, טו)

4) שמואל א כה, כח-לא

שָׂא נָא לִפְשֶׁע אֲמַתְךָ

כִּי עָשָׂה יַעֲשֶׂה ה' לְאֲדֹנִי בֵּית נָאֻמָּן כִּי מִלְחָמוֹת ה' אֲדֹנִי נִלְחַם וְרַעָה לֹא תִמָּצֵא בָּךְ מִיָּמֶיךָ.

וַיָּקָם אָדָם לְרֹדְפָךָ וּלְבִקֵּשׁ אֶת נַפְשְׁךָ וְהִיתָה נַפְשׁ אֲדֹנִי צְרוּרָה בְּצִרוֹר הַחַיִּים אֶת ה' אֱ-לֹהֶיךָ וְאֵת נַפְשׁ אֲבִיךָ יִקְלַעְנָה בְּתוֹךְ כָּף הַקָּלַע.

וְהִיָּה כִּי יַעֲשֶׂה ה' לְאֲדֹנִי כָּל אֲשֶׁר דִּבֶּר אֶת הַטּוֹבָה עֲלֶיךָ וְצוּרָה לְגִיד עַל יִשְׂרָאֵל: וְלֹא תִהְיֶה זֹאת לְךָ לְפִוְקָה וּלְמַכְשׁוֹל לִב לְאֲדֹנִי וְלִשְׁפָךְ דָּם חֲנָם וְלַהּוֹשִׁיעַ אֲדֹנִי לוֹ וְהִיטֵב ה' לְאֲדֹנִי

וְזָכַרְתָּ אֶת אֲמַתְךָ

5) אברבנאל שמואל ב ו, כג

לֹכֵן נוֹרָא עֲלִילוֹת יִתְבָּרַךְ סִבֵּב שְׁמִיכָל לֹא תִתְעַבֵּר מִדּוֹד וְלֹא יִתְחַבְּרוּ זֶרַע שְׂאוּל בְּזֶרַע דָּוִד וְהָיוּ לְבִשָּׁר אֶחָד, אַחֲרֵי שֶׁהָא-ל יִתְבָּרַךְ הַבְדִּיל בֵּינֵיהֶם הַבְדֵּל רַב.

6) בבא בתרא יז, עמ' א

תָּנוּ רַבָּנִן: אֲרַבְעָה מֵתוֹ בְּעֶטְיוֹ שֶׁל נָחֵשׁ. וְאֵלּוּ הֵן: בְּנֵי־מִין בֶּן יַעֲקֹב, וְעַמְרָם אֲבִי מֹשֶׁה, וְיִשִּׁי אֲבִי דָּוִד, וְכִלְאֵב בֶּן דָּוִד.

7) מועד קטן טז עמ' ב

אָמַר רַבִּי שְׁמוּאֵל בַּר נַחֲמָנִי אָמַר רַבִּי יוֹנָתָן: מֵאִי דְכָתִיב נָאֻם דָּוִד בֶּן יִשִּׁי וְנָאֻם הַגִּבֹּר הֵקָם עַל - נָאֻם דָּוִד בֶּן יִשִּׁי, שֶׁהָקָם עוֹלָה שֶׁל תְּשׁוּבָה.

8) מדרש תהלים (בובר) נא

כִּךְ אָמַר דָּוִד לְהַקְבִּי"ה לֶךְ לְבֹדֶךָ חֲטָאִיתִי, כִּשְׁתַּהֲא אֹמֵר לְפֹשְׁעִים, לִמָּה לֹא עָשִׂיתָם תְּשׁוּבָה, אִם תִּקְבְּלֵנִי כָל הַפֹּשְׁעִים מִשְׁלִימִין לָךְ, וּמִסְתַּכְלִין בִּי הַכֹּל, וְאֵנִי הָעֵד הָעֵיד שֶׁאַתָּה מִקְבֵּל אֶת הַשְּׁבִיִּים.

9) מדרש תהלים ד, ב

דְּבַר אַחֲרֵי בִקְרָאִי עֲנִי. אָמַר ר' יוֹחָנָן שְׁלֹשָׁה דְּבָרִים הִיָּה דָּוִד מִצְטַעֵר עֲלֵיהֶם, וְהִרְחִיב הַקָּב"ה דַּעְתּוֹ בֵּהֶן, וְאֵלּוּ הֵן, בֵּית הַמִּקְדָּשׁ, וּמַעֲשֵׂה בֵּית שִׁבְעָה, וְעַסְק מַלְכוּת שְׁלֹמֹה... שְׁלִישִׁית יִשְׂרָאֵל אִמְרוּ מִה דָּוִד סָבַר שֶׁתִּשְׁתַּל מַלְכוּתוֹ עַל בְּנֵה שֶׁל בֵּית שִׁבְעָה? וְהִרְחִיב לוֹ הַקָּב"ה, וְאָמַר לוֹ הִנֵּה בֶּן נֹלָד לָךְ וְגו' כִּי שְׁלֹמֹה יִהְיֶה שְׁמוֹ (דְּה"א כב ט), אָמַר ר' יְהוּדָה הַלֵּוִי וְכִי שָׂאֵר כָּל הַבְּנִיִּים אֵינָם נֹלָדִים, וּמִהוּ נֹלָד לָךְ, לְרִפּוּאֲתֶךָ מִן חֲטָא שְׁלָךְ, ע"י נִתְּן הַנְּבִיא, שֶׁנֶּאֱמַר וַיִּשְׁלַח בִּיד נִתָּן הַנְּבִיא וַיִּקְרָא אֶת שְׁמוֹ יְדִידִיָּה (ש"ב יב כה).

10) בבא מציעא פו, עמ' ב

אָמַר רִישׁ לְקִישׁ: גְּדוּלָּה תְּשׁוּבָה שְׁצִדּוֹנוֹת נַעֲשׂוֹת לוֹ כְּשִׁגְגּוֹת, שְׁנֵאֲמַר: "שׁוּבָה יִשְׂרָאֵל עַד ה' אֱלֹהֶיךָ כִּי כָשַׁלְתָּ בַּעֲוֹנְךָ", הָא "עוֹן" — מִזִּיד הוּא, וְקָא קָרִי לִיה מַכְשׁוֹל. אֵינִי?! וְהָאֵמַר רִישׁ לְקִישׁ: גְּדוּלָּה תְּשׁוּבָה שְׁצִדּוֹנוֹת נַעֲשׂוֹת לוֹ כְּזָכָיוֹת, שְׁנֵאֲמַר: "וּבְשׁוּבָה רָשָׁע מִרְשָׁעָתוֹ וְעָשָׂה מִשְׁפָּט וְצִדְקָה עֲלֵיהֶם (חִיָּה) יִחְיֶה!" לֹא קָשָׁא: כָּאֵן מֵאֲהָבָה, כָּאֵן מִיִּרְאָה.

הַעֲרוֹת וּשְׁאֵלוֹת תִּתְקַבְּלֶנָה בְּבִרְכָּה: yaelziegler@gmail.com